

เอกสารประกอบการพิจารณา

ญัตติ

เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนอันเกิดจากลิง

อ.พ. 32/2566 สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง

อ.พ. 32/2566
สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร 0 2242 5900 ต่อ 5730, 5740, 5750

ญัตติ

เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
แนวทางการแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนอันเกิดจากสิ่งที่ย้ายอยู่ในบริเวณชุมชน
สถานที่ท่องเที่ยวและพื้นที่เกษตรกรรมอย่างยั่งยืน
(นายสรรเพชญ บัญญามณี เป็นผู้เสนอ)

ญัตติ

เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
การแก้ไขปัญหาคาการอยู่ร่วมกันของคนภายในชุมชนและสิ่ง
ในจังหวัดลพบุรี และพื้นที่อื่น ๆ
(นายสาริต ทวีผล เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ยุติข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ญัตติ หรือหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความทางวิชาการ และ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ใช้ในการประกอบการพิจารณา ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับผิดชอบ

นายมานิช อินทนิม

นางสาวณิชา บุณสิงห์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

วิทยากรเชี่ยวชาญ รักษาการในตำแหน่ง

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการวิชาการ 3

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายเปรม ถาวรประภาสวัตต์

นางมัลลิกา สมบัติศิริ

นางสาวเมษณีญา สอนทรัพย์

นางสาวอชฌา ไตรมาลัย

นางสาวภา วาสนา

นายกันตภณ สุคันธพงษ์

วิทยากรปฏิบัติการ

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ตุลาคม 2566

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนเป็นปัญหาที่เกิดมาจากการขยายตัวของชุมชน ส่งผลให้พื้นที่ของลิงถูกรุกล้ำ บางพื้นที่ถูกล้อมรอบด้วยชุมชน หรือแม้กระทั่งบางพื้นที่ถูกทับซ้อนด้วยชุมชน จะเห็นได้ว่าคนได้เข้าไปรุกรานพื้นที่ป่าธรรมชาติซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของลิง ทำให้แหล่งอาศัยของลิงมีขนาดลดลง ลิงจึงได้เข้ามาหากินในพื้นที่คนมากขึ้น จนส่งผลกระทบต่อเกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนขึ้นมา โดยสามารถสรุปปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนได้ ดังนี้ 1) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่ทั่วไป ทั้งที่อยู่อาศัยของคน เส้นทางคมนาคม ยานพาหนะที่ใช้สัญจรตามถนน 2) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การท่องเที่ยว มักจะเกิดตามโบราณสถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่อยู่อาศัยของคน เส้นทางคมนาคมในบริเวณรอบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และ 3) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การเกษตร ซึ่งปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่เหล่านี้จะมีระดับความรุนแรงตั้งแต่น้อยไปจนถึงระดับความรุนแรงมาก

จากข้อมูลสถิติประชากรลิงจากการสำรวจทั่วประเทศใน พ.ศ. 2561 ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พบว่า มีจำนวนประมาณ 53,000 ตัว โดยจังหวัดที่มีประชากรลิงจำนวนมากที่สุด คือ จังหวัดลพบุรี มีจำนวนประมาณ 7,200 ตัว ประกอบกับข้อมูลที่สำรวจในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 จำนวนลิงในเขตเมืองเก่าลพบุรี มีจำนวน 2,206 ตัว ส่วนข้อมูลจำนวนลิงในจังหวัดเพชรบุรี โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี มีจำนวนประมาณ 3,000 ตัว ซึ่งจังหวัดเหล่านี้เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวและมีลิงจำนวนมากอาศัยรอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงชาวประเด็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน เช่น ลิงในจังหวัดลพบุรีตีกันเพราะแย่งชิงอาหารในเขตตัวเมือง ส่งผลให้เกิดการกีดขวางการจราจร ลิงในจังหวัดเพชรบุรีสร้างความเดือดร้อนและรบกวนคนในพื้นที่ ลิงในจังหวัดสงขลาบุกทำลายทรัพย์สินของคนในพื้นที่ และรื้อคันสีของของนักท่องเที่ยว ลิงในจังหวัดนครสวรรค์ออกมาหากินพืชผลเกษตรของเกษตรกร เนื่องจากในป่าธรรมชาติมีอาหารไม่เพียงพอสำหรับลิง จึงทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่ทั่วไป และปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การท่องเที่ยวมีระดับความรุนแรงน้อยจนถึงระดับความรุนแรงมาก ในขณะที่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การเกษตรมีระดับความรุนแรงน้อยจนถึงระดับความรุนแรงปานกลาง

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนตั้งแต่ในระดับความรุนแรงน้อยจนถึงระดับความรุนแรงมาก ล้วนแต่เป็นผลเสียอย่างยิ่ง การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหรือแก้ไขปัญหานี้ รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวและจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องบูรณาการทำงานร่วมกันโดยใช้แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน ดังนี้ 1) การบริหารจัดการลิง โดยสำรวจติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี ทำหมันลิงในพื้นที่ที่ได้สำรวจเพื่อควบคุมประชากรลิง จัดทำโครงการควบคุมประชากรลิงในพื้นที่ระดับความรุนแรงมาก และจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วในการแก้ไขปัญหาลิงให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น 2) การบริหารจัดการคน โดยสร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่ในเรื่องของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการให้อาหารลิง กรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องขายอาหาร ให้จัดพื้นที่ขายอาหารลิงและจัดพื้นที่ในการให้อาหารลิง กำหนดระเบียบห้ามให้อาหารลิง จัดระบบการกำจัดขยะหรือสิ่ง

เป็นอาหารให้กับลิง และ 3) การบริหารจัดการแหล่งอาศัย โดยฟื้นฟูแหล่งอาศัยให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ลิงสามารถใช้ชีวิตตามพฤติกรรมธรรมชาติ สืบสร้างแหล่งอาศัยใหม่เพื่ออพยพลิงออกจากพื้นที่ปัญหาความขัดแย้ง และสร้างพื้นที่อาศัยที่สามารถควบคุมให้ลิงอยู่ในพื้นที่ที่กำหนด

นอกจากนี้ อาจใช้มาตรการเสนอให้ถอดถอนลิง (ลิงแสม ลิงกัง ลิงวอก) ออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 แต่ต้องพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้รอบคอบด้วย ส่วนคนควรลดการขยายชุมชนหรือเมืองที่ติดกับบริเวณแหล่งอาศัยของลิงในป่าธรรมชาติ ร่วมกันอนุรักษ์ป่าไม้ให้อุดมสมบูรณ์เพื่อเป็นแหล่งอาศัยของลิง เข้าใจและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนอื่น เป็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับลิงอย่างยั่งยืนต่อไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงขอเสนอญัตติขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนอันเกิดจากลิงที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวและพื้นที่เกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้แทนราษฎร	ก
ส่วนที่ 1 - สารสำคัญยัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนอันเกิดจากลิงที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวและพื้นที่เกษตรกรรมอย่างยั่งยืน (นายสรรเพชญ บุญญามณี เป็นผู้เสนอ)	1-1
- สารสำคัญยัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ศึกษาการแก้ไขปัญหาการอยู่ร่วมกันของคนภายในชุมชนและลิงในจังหวัดลพบุรี และพื้นที่อื่น ๆ (นายสาธิต ทวีผล เป็นผู้เสนอ)	1-3
ส่วนที่ 2 บทวิเคราะห์	2-1
ส่วนที่ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณา	3-1
1) สถานการณ์สภาพปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน	3-1
2) ลักษณะของลิงที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน	3-4
3) รูปแบบพื้นที่ที่เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน	3-4
4) เกณฑ์สภาพปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน	3-7
5) แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน	3-8
6) ข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในพื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน โดยพิจารณาตามเกณฑ์พื้นที่อาศัยของลิง	3-11
7) การดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน	3-15

ส่วนที่ 1

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
แนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนอันเกิดจากลิงที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชน
สถานที่ท่องเที่ยวและพื้นที่เกษตรกรรมอย่างยั่งยืน
(นายสรรเพชญ บุญญามณี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหา
ความเดือดร้อนอันเกิดจากลิงที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวและพื้นที่เกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

เหตุผล

สืบเนื่องจากการขยายตัวของชุมชนและพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎรในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อ
โดยตรงต่อถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวก่อนการขยายตัวของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
แหล่งอาหารและระบบนิเวศของกลุ่มสัตว์ดังกล่าว และเมื่อเกิดความขยายตัวของชุมชนมากขึ้นเท่าใด
ความขัดแย้งและความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ป่าดังกล่าวก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น กรณีความเดือดร้อน
อันเกิดจากการทำลายพืชผลทางการเกษตรในพื้นที่เพาะปลูก การทำลายทรัพย์สินในพื้นที่ท่องเที่ยว รวมทั้ง
การทำร้ายราษฎรและนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ ตำบลเกาะยอ พื้นที่บนเขาตังกวน ตำบลบ่อยาง และพื้นที่
โดยรอบสวนสัตว์สงขลา ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา จากลิงที่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก
ซึ่งได้สร้างความเสียหายทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคมมูลค่ามหาศาล รวมทั้งปัญหาทางด้านสุขภาพและวิถีชีวิต
ความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาเทศกาลฤดูการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจำนวนมากที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา
ดังกล่าว เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมป่าไม้
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลชุมชน กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนสถานศึกษา
แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและการขาดการประสานงานเชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพ
รวมทั้งไม่มีแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบ จึงทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ในบางกรณีจำเป็นจะต้องมีการทำร้ายสัตว์หรือจำกัดจำนวนของประชากรสัตว์ดังกล่าว ด้วยวิธีที่ขัดแย้งกับพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 แต่ไม่อาจแก้ไขบรรเทาความเดือนร้อนของราษฎร ทั้งในส่วนวิถีชีวิตความเป็นอยู่และความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่มีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญและส่งผลกระทบต่อสังคมและราษฎรที่อาศัยอยู่ในชุมชน จึงต้องพิจารณาหาแนวทางการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเจ้าของพื้นที่ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปศุสัตว์ และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาและสามารถอยู่ร่วมกันระหว่างราษฎรกับสัตว์ในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน และรายได้จากการท่องเที่ยวอันเกิดจากการฝึกฝน และดูแลความเป็นอยู่ของสัตว์เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี และส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการแก้ไขปัญหา
การอยู่ร่วมกันของคนภายในชุมชนและลิงในจังหวัดลพบุรี และพื้นที่อื่น ๆ
(นายสาธิต ทวีผล เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการแก้ไขปัญหาการอยู่ร่วมกัน
ของคนภายในชุมชนและลิงในจังหวัดลพบุรี และพื้นที่อื่น ๆ

เหตุผล

เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนและพื้นที่ทำการเกษตรของประชาชนในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อ
ต่อถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวมาก่อน ซึ่งจังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีลิงอาศัยอยู่เป็น
จำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตเมืองเก่ามีลิงเข้าไปอาศัยอยู่ภายในตัวตึก อาคาร บ้านเรือนต่าง ๆ และมักจะมี
การทำร้ายผู้คน มีการแย่งชิงของ มีการทำลายทรัพย์สินซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่จน
ต้องมีการอพยพหนีและแทบจะเป็นเมืองร้าง จากปัญหาปริมาณประชากรลิงที่มีจำนวนมากถึงกว่า 10,000 ตัว
โดยอาศัยอยู่ในเขตเมืองเก่าถึงกว่า 2,000 ตัว นั้น ส่งผลให้เกิดปัญหาการอยู่ร่วมกันระหว่างคนและลิง
ลิงที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองเก่านี้ หากมองย้อนกลับไปเป็นระยะเวลา 10-15 ปี จากหลักฐานเอกสารหรือภาพถ่าย
รวมทั้งคำบอกเล่าจากพี่น้องประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองเก่าพบว่าจำนวนประชากรลิงในขณะนั้นมีจำนวน
ไม่มาก ประชาชนในพื้นที่ยังสามารถประกอบกิจการและอาศัยอยู่ร่วมกันกับลิงได้ แต่ปัจจุบันจำนวนประชากร
ลิงมีจำนวนมากเกินความพอดี และเกินกว่าการเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จึงเห็นได้ว่าลิงที่อาศัยอยู่
ในเขตเมืองเก่านั้นสร้างความเสียหายและความเดือดร้อนให้กับประชาชน และด้วยจำนวนประชากรลิงที่มีอยู่
เป็นจำนวนมากยังมีการควบคุมที่ไม่เพียงพอ จึงส่งผลให้มีการขยายและแพร่พันธุ์เพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปีประกอบ
กับลิงแสมนั้นได้รับการประกาศให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
พ.ศ. 2562 จึงทำให้หน่วยงานท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรับผิดชอบไม่สามารถบริหารจัดการกับจำนวน
ประชากรลิงได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวได้สะสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน รวมถึงยังก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีก
หลายด้าน เช่น ปัญหาการอยู่อาศัย ปัญหาแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาสภาพแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้น
ดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญและส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมและประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชน ดังนั้นจึงต้อง
พิจารณาหามาตรการแก้ไขปัญหา เช่น การอพยพย้ายถิ่นของประชากรลิง การจัดระเบียบพื้นที่การอยู่อาศัย
การขยายพันธุ์ของลิง เป็นต้น โดยร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการอยู่ร่วมกันของคนภายใน
ชุมชนและลิงในจังหวัดลพบุรีต่อไป

ส่วนที่ 2

บทวิเคราะห์

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลึงกับคนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง และปัญหานี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในจังหวัดลพบุรีเท่านั้นแต่ยังได้เกิดขึ้นในอีกหลายจังหวัดเช่นกัน เช่น กรุงเทพมหานคร จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสงขลา ซึ่งปัญหานี้มีสาเหตุมาจากการขยายตัวของชุมชน การขยายตัวของเมือง การขยายพื้นที่เกษตรของประชาชน ส่งผลกระทบต่อแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยเฉพาะลึง หากพิจารณาพื้นที่ที่เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างลึงกับคนแล้วนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. พื้นที่ของลึงถูกรุกล้ำ

เดิมเป็นพื้นที่ของลึงอาศัยอยู่มาก่อน ต่อมาถูกรุกล้ำจากคนเพราะต้องการขยายเมือง สร้างที่อยู่อาศัย หรือการขยายพื้นที่เพื่อทำเกษตรกรรม การขยายพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

2. พื้นที่ของลึงถูกล้อมรอบด้วยชุมชน

เดิมเป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติ ต่อมาคนได้เข้ามาสร้างที่อยู่อาศัยล้อมรอบพื้นที่ป่าธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อลึงที่อยู่ตามบริเวณพื้นที่ป่าธรรมชาติ

3. พื้นที่ของลึงถูกทับซ้อนด้วยชุมชน

เดิมเป็นพื้นที่ของลึง ต่อมาถูกเปลี่ยนเป็นชุมชน เมือง ส่งผลให้ลึงมีพื้นที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอต่อประชากรลึง ทำให้ลึงต้องเข้ามาอาศัยในพื้นที่ของคน

จะเห็นได้ว่าทั้ง 3 รูปแบบนี้ คนได้เข้าไปมีส่วนรุกรล้ำพื้นที่ธรรมชาติซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของลึง พื้นที่อยู่อาศัยของลึงมีขนาดลดลง ลึงจึงได้เข้ามาหากินในพื้นที่คนมากขึ้น จนส่งผลกระทบเกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างลึงกับคนขึ้นมา สามารถสรุปปัญหาความขัดแย้งระหว่างลึงกับคนได้ ดังนี้

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลึงกับคน

1. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลึงกับคนในพื้นที่ทั่วไป

เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างลึงกับคนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทั่วไปทั้งที่อยู่อาศัยของคน เส้นทางคมนาคม ยานพาหนะที่ใช้สัญจรตามถนน ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลึงกับคนในพื้นที่ทั่วไปเกิดขึ้นมาจากทั้งพื้นที่ของลึงถูกรุกล้ำ พื้นที่ของลึงถูกล้อมรอบด้วยชุมชน รวมไปถึงพื้นที่ของลึงถูกทับซ้อนด้วยชุมชน

ลักษณะของลึงในปัญหาความขัดแย้งระหว่างลึงกับคนในพื้นที่ทั่วไป มักจะเป็นลึงที่อาศัยในป่าธรรมชาติที่ล้อมรอบด้วยชุมชนหรือเมือง และลึงที่อาศัยในพื้นที่ซ้อนทับกับเมือง ซึ่งลึงจำพวกนี้จะออกมาจากป่าธรรมชาติในช่วงเช้า หรือออกมาจากต้นไม้ หรือออกมาจากตึกร้างในเขตพื้นที่ชุมชนหรือเมือง และเข้ามาหากินในพื้นที่ชุมชนหรือเมือง สร้างความเดือดร้อนให้กับคนในพื้นที่ทั่วไป

ปัญหาความขัดแย้งกรณีนี้สามารถก่อให้เกิดความรุนแรงได้เป็น 3 ระดับ ทั้งระดับความรุนแรงน้อย ระดับความรุนแรงปานกลาง จนถึงระดับความรุนแรงมาก ขึ้นอยู่กับเกณฑ์สภาพปัญหา ถ้าเป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มน

จะเกิดปัญหา ลิงออกมานอกพื้นที่แต่ยังไม่สร้างปัญหาให้กับชุมชนหรือเมือง จะถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงน้อย ถ้าเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาแต่ยังไม่วิกฤตถึงรบกวนชุมชนหรือเมือง จะถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงปานกลาง และถ้าเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤตถึงรบกวนชุมชนหรือเมือง จะถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงมาก

หากพิจารณารายจังหวัดที่พบปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในกรณีนี้ จะพบได้เกือบทุกจังหวัดที่เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน จังหวัดที่ถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงมาก เช่น จังหวัดลพบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดที่ถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงปานกลาง เช่น จังหวัดราชบุรี จังหวัดสงขลา จังหวัดที่ถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงน้อย เช่น จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งจังหวัดที่ยกตัวอย่างมานี้ล้วนมีเหตุการณ์ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนเกิดขึ้นอยู่เสมอ จนปรากฏเป็นข่าวให้เห็นอยู่เรื่อยไป ตัวอย่างลิงในจังหวัดลพบุรีตีกันเพราะแย่งชิงอาหารในเขตตัวเมือง ส่งผลให้เกิดการกีดขวางการจราจร ลิงในจังหวัดเพชรบุรีสร้างความเดือดร้อนและรบกวนคนในพื้นที่ ลิงในจังหวัดราชบุรีสร้างความเดือดร้อนให้กับทางวัดในพื้นที่ ลิงในจังหวัดสงขลาบุกทำลายทรัพย์สินของคนในพื้นที่

แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่ทั่วไป

1. กรณีที่เป็นพื้นที่ระดับความรุนแรงน้อยหรือมีแนวโน้มจะเกิดปัญหา
  - ติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี
  - สร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่ในเรื่องของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการให้อาหารลิง
  - จัดระบบการกำจัดขยะหรือสิ่งที่เป็นอาหารให้กับลิง
  - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบพื้นที่เป็นประจำเพื่อหยุดยั้งก่อนที่จะเกิดปัญหา
2. กรณีที่เป็นพื้นที่ระดับความรุนแรงปานกลาง
  - ตรวจนับเพื่อติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี
  - สร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่ในเรื่องของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการให้อาหารลิง
  - จัดระบบการกำจัดขยะหรือสิ่งที่เป็นอาหารให้กับลิง
  - สร้างความร่วมมือและความเข้าใจในการแก้ปัญหาลิงกับหน่วยงานอื่นในจังหวัด
  - ฟื้นฟูแหล่งอาศัยให้มีความเหมาะสมและดึงดูดให้ลิงอยู่ในพื้นที่
  - จัดทำและฟื้นฟูแนวเขตกันชนระหว่างแหล่งอาศัยของลิงกับคนให้เหมาะสม
3. กรณีที่เป็นพื้นที่ระดับความรุนแรงมาก
  - ทำหมันเพื่อควบคุมประชากรลิงในพื้นที่
  - ตรวจนับเพื่อติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี
  - สร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่ในเรื่องของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการให้อาหารลิง
  - จัดระบบการกำจัดขยะหรือสิ่งที่เป็นอาหารให้กับลิง
  - สร้างความร่วมมือและความเข้าใจในการแก้ปัญหาลิงกับหน่วยงานอื่นในจังหวัด
  - สร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และชาวบ้านในพื้นที่
  - ฟื้นฟูแหล่งอาศัยให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ลิงสามารถใช้ชีวิตตามพฤติกรรมธรรมชาติ
  - สร้างพื้นที่อาศัยที่สามารถควบคุมให้ลิงอยู่ในพื้นที่ที่กำหนด

2. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การท่องเที่ยว

เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนที่เกิดขึ้นในพื้นที่การท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มักจะเกิดตามโบราณสถานต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่อยู่อาศัยของคน เส้นทางคมนาคมในบริเวณรอบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การท่องเที่ยวเกิดขึ้นมาจากทั้งพื้นที่ของลิงถูกรุกล้ำ พื้นที่ของลิงถูกล้อมรอบด้วยชุมชน รวมไปถึงพื้นที่ของลิงถูกทับซ้อนด้วยชุมชน

ลักษณะของลิงในปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การท่องเที่ยว มักจะเป็นลิงที่อาศัยในป่าธรรมชาติและมีแหล่งท่องเที่ยว ลิงที่อาศัยในป่าธรรมชาติที่ล้อมรอบด้วยชุมชนหรือเมือง และลิงที่อาศัยในพื้นที่ซ้อนทับกับเมือง ซึ่งลิงจำพวกนี้จะออกมารบกวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ ทำการแย่งอาหารหรือคั่นสิ่งของจากนักท่องเที่ยว มารออาหารตามเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว หรือออกมาจากป่าธรรมชาติในช่วงเช้า ออกมาจากตึกร้างในเขตพื้นที่ชุมชนหรือเมือง และเข้ามาหากินในพื้นที่ชุมชนหรือเมือง สร้างความเดือดร้อนให้กับคนในพื้นที่การท่องเที่ยว

ปัญหาความขัดแย้งกรณีนี้สามารถก่อให้เกิดความรุนแรงได้เป็น 3 ระดับ ทั้งระดับความรุนแรงน้อย ระดับความรุนแรงปานกลาง จนถึงระดับความรุนแรงมาก ขึ้นอยู่กับเกณฑ์สภาพปัญหา ถ้าเป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเกิดปัญหา ลิงออกมานอกพื้นที่แต่ยังไม่สร้างปัญหาให้กับชุมชนหรือเมืองหรือแหล่งท่องเที่ยว จะถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงน้อย ถ้าเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาแต่ยังไม่วิกฤตลึงรบกวนชุมชนหรือเมืองหรือแหล่งท่องเที่ยว จะถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงปานกลาง และถ้าเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤตลึงรบกวนชุมชนหรือเมืองหรือแหล่งท่องเที่ยว จะถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงมาก

หากพิจารณารายจังหวัดที่พบปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในกรณีนี้ จะพบได้ในจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน จังหวัดที่ถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงมาก เช่น จังหวัดลพบุรี จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งข้อมูลสถิติประชากรลิงจากการสำรวจทั่วประเทศใน พ.ศ. 2561 ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พบว่า มีจำนวนประมาณ 53,000 ตัว โดยจังหวัดที่มีประชากรลิงจำนวนมาก 3 อันดับแรก คือ 1) จังหวัดลพบุรี มีจำนวนประมาณ 7,200 ตัว 2) จังหวัดนครสวรรค์ มีจำนวนประมาณ 7,000 ตัว และ 3) จังหวัดราชบุรี มีจำนวนประมาณ 5,200 ตัว¹ ประกอบกับข้อมูลจำนวนลิงในเขตเมืองเก่าลพบุรี มีจำนวน 2,206 ตัว โดยแยกเป็นพื้นที่บริเวณพระปรางค์สามยอด จำนวน 1,019 ตัว ศาลพระกาฬ จำนวน 325 ตัว ตลาดมโนราห์ จำนวน 237 ตัว ซโยวานิช จำนวน 625 ตัว (ข้อมูล ณ วันที่ 18-19 กรกฎาคม พ.ศ. 2566)² นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลจำนวนลิงในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีจำนวนลิงในพื้นที่แต่ละอำเภอไม่ต่ำกว่า

¹ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2566). ประชากรลิง. สืบค้น 20 ตุลาคม 2566 จาก https://catalog.dnp.go.th/dataset/dnp09_data31_01

² กรมประชาสัมพันธ์. (22 กรกฎาคม 2566). ผลสำรวจจำนวนลิงในเขตเมืองเก่าลพบุรี มีกว่า 2,200 ตัว จังหวัดฯ เดินหน้าวางแผนควบคุมให้อยู่ในจำนวนที่เหมาะสม. สืบค้น 20 ตุลาคม 2566 จาก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG230722125123864>

1,000-1,500 ตัว โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี มีจำนวนประมาณ 3,000 ตัว³ ดังนั้น จังหวัดลพบุรี และจังหวัดเพชรบุรี จึงเป็นจังหวัดที่ถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงมาก เนื่องจากมีประชากรลิงจำนวนมาก และอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงซึ่งมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ส่วนจังหวัดที่ถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงปานกลาง เช่น จังหวัดสงขลา พบเห็นได้จากกรณีลิงบริเวณเขาตังกวนทำการรื้อคันลึงของนักท่องเที่ยว จังหวัดที่ถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงน้อย เช่น จังหวัดตราด พบเห็นได้จากกรณีลิงทำร้ายนักท่องเที่ยว

แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การท่องเที่ยว

1. กรณีที่เป็นพื้นที่ระดับความรุนแรงน้อยหรือมีแนวโน้มจะเกิดปัญหา
  - ติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี
  - จัดระบบการกำจัดขยะหรือสิ่งที่เป็นอาหารให้กับลิง
  - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบพื้นที่เป็นประจำเพื่อหยุดยั้งก่อนที่จะเกิดปัญหา
2. กรณีที่เป็นพื้นที่ระดับความรุนแรงปานกลาง
  - ตรวจสอบเพื่อติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี
  - จัดระบบการกำจัดขยะหรือสิ่งที่เป็นอาหารให้กับลิง
  - สร้างความร่วมมือและความเข้าใจในการแก้ปัญหาลิงกับหน่วยงานอื่นในจังหวัด
  - ฟื้นฟูแหล่งอาศัยให้มีความเหมาะสมและดึงดูดให้ลิงอยู่ในพื้นที่
  - จัดทำและฟื้นฟูแนวเขตกันชนระหว่างแหล่งอาศัยของลิงกับคนให้เหมาะสม
3. กรณีที่เป็นพื้นที่ระดับความรุนแรงมาก
  - ทำหมันเพื่อควบคุมประชากรลิงในพื้นที่
  - ตรวจสอบเพื่อติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี
  - จัดระบบการกำจัดขยะหรือสิ่งที่เป็นอาหารให้กับลิง
  - สร้างความร่วมมือและความเข้าใจในการแก้ปัญหาลิงกับหน่วยงานอื่นในจังหวัด
  - สร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และชาวบ้านในพื้นที่
  - ฟื้นฟูแหล่งอาศัยให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ลิงสามารถใช้ชีวิตตามพฤติกรรมธรรมชาติ
  - ประชาสัมพันธ์คำเตือนให้ระมัดระวังลิง และอันตรายที่เกิดจากลิง
  - สร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่ และประกาศให้นักท่องเที่ยวรับทราบในเรื่องของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการให้อาหารลิง

³ ทส.ลุยตรวจคุมประชากรลิงแสม ป้องโรคติดต่อสัตว์สู่คน. (9 กุมภาพันธ์ 2565). ข่าวสดออนไลน์. สืบค้น 20 ตุลาคม 2566 จาก https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_6879262

3. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การเกษตร

เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนที่เกิดขึ้นในพื้นที่การเกษตร ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การเกษตรเกิดขึ้นมาจากพื้นที่ของลิงถูกรุกล้ำ

ลักษณะของลิงในปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การเกษตร มักจะเป็นลิงที่อาศัยในป่าอนุรักษ์หรือป่าธรรมชาติและออกมานอกพื้นที่เป็นบางช่วงเวลา โดยเฉพาะช่วงพืชเกษตรออกผลผลิตหรือลิงที่อาศัยในป่าชายเลน ซึ่งลิงพวกนี้จะมีพฤติกรรมทำลายพืชผลการเกษตรที่อยู่ตามแนวขอบพื้นที่แหล่งอาศัย สร้างความเดือดร้อนให้กับเกษตรกร

ปัญหาความขัดแย้งกรณีนี้สามารถก่อให้เกิดความรุนแรงได้ในระดับความรุนแรงน้อยหรือระดับความรุนแรงปานกลาง ขึ้นอยู่กับเกณฑ์สภาพปัญหา ถ้าเป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเกิดปัญหา ลิงออกมานอกพื้นที่แต่ยังไม่สร้างปัญหาให้กับพื้นที่การเกษตร จะถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงน้อย ถ้าเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาแต่ยังไม่วิกฤตถึงรบกวนชุมชนหรือเมืองหรือแหล่งท่องเที่ยว จะถูกจัดอยู่ในระดับความรุนแรงปานกลาง

หากพิจารณารายจังหวัดที่พบปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในกรณีนี้ จะพบได้ในจังหวัดที่มีพื้นที่การเกษตรอยู่ติดกับแหล่งอาศัยของลิงตามป่าธรรมชาติ จังหวัดที่เกิดเหตุการณ์นี้ เช่น จังหวัดนครสวรรค์ พบเห็นได้จากกรณีลิงออกมาหากินพืชผลเกษตรของเกษตรกรทั้งแตงกวา ข้าวโพด อ้อย เนื่องจากลิงมีอาหารในป่าธรรมชาติไม่เพียงพอ จึงต้องออกมาหากินพืชผลเกษตร จังหวัดชัยภูมิ พบเห็นได้จากกรณีลิงขาดอาหารจึงออกมาจากป่าธรรมชาติเพื่อหาอาหารกิน โดยบุกกัดกินพืชผลเกษตร

แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่การเกษตร

1. กรณีที่เป็นพื้นที่ระดับความรุนแรงน้อยหรือมีแนวโน้มจะเกิดปัญหา

- ติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบพื้นที่เป็นประจำเพื่อหยุดยั้งก่อนที่จะเกิดปัญหา

2. กรณีที่เป็นพื้นที่ระดับความรุนแรงปานกลาง

- ตรวจนับเพื่อติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี
- มีหน่วยปฏิบัติการเฝ้าระวังลิงบุกรุกพื้นที่การเกษตร โดยเลือกใช้คนในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- พื้นฟูแหล่งอาศัยให้มีความเหมาะสมและดึงดูดให้ลิงอยู่ในพื้นที่

- จัดทำและฟื้นฟูแนวเขตกันชนระหว่างแหล่งอาศัยของลิงกับคนให้เหมาะสม

จะเห็นได้ว่า ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนไม่ว่าจะเป็นในระดับความรุนแรงน้อย ระดับความรุนแรงปานกลาง จนถึงระดับความรุนแรงมาก ล้วนแต่เป็นผลเสียอย่างยิ่ง กระทบต่อคนในพื้นที่ชุมชน กระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ กระทบต่อพืชผลการเกษตร ดังนั้น การที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหรือแก้ไขปัญหานี้ให้ยั่งยืนต่อไป จึงสมควรที่รัฐบาลจะต้องมีงบประมาณในการดำเนินการเรื่องเหล่านี้ ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีหน่วยงานหลักและหน่วยงานรองดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน ดังนี้

แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน

1. การบริหารจัดการลิง

- สำรวจติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี
- ทำหมันลิงในพื้นที่ที่ได้สำรวจเพื่อควบคุมประชากรลิงในพื้นที่
- จัดทำโครงการควบคุมประชากรลิงในพื้นที่ระดับความรุนแรงมาก
- จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วในการแก้ไขปัญหาลิงให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น

2. การบริหารจัดการคน

- สร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่ในเรื่องของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการให้อาหารลิง
- กรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องขายอาหาร ให้จัดพื้นที่ขายอาหารลิงและจัดพื้นที่ในการให้อาหารลิง
- กำหนดระเบียบห้ามให้อาหารลิง จัดระบบการกำจัดขยะหรือสิ่งที่เป็นอาหารให้กับลิง
- สร้างความร่วมมือและความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาลิงกับหน่วยงานอื่นในจังหวัด
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหา

3. การบริหารจัดการแหล่งอาศัย

- พื้นฟูแหล่งอาศัยให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ลิงสามารถใช้ชีวิตตามพฤติกรรมธรรมชาติ
- สำรวจแหล่งอาศัยใหม่เพื่ออพยพลิงออกจากพื้นที่ปัญหาความขัดแย้ง
- สร้างพื้นที่อาศัยที่สามารถควบคุมให้ลิงอยู่ในพื้นที่ที่กำหนด

นอกจากนี้ ยังมีมาตรการที่อาจจะค่อนข้างรุนแรง คือ การเสนอให้ถอดถอนลิง (ลิงแสม ลิงกัง ลิงวอก) ออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 เนื่องจากลิงเป็นสัตว์ที่แพร่พันธุ์จำนวนมาก สร้างความเดือดร้อนให้กับคนในพื้นที่ชุมชน พื้นที่การท่องเที่ยว รวมถึงพื้นที่การเกษตร จนเกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนขึ้นมา แต่ต้องพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้และผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้รอบคอบ เพราะจะเกิดการโดนล่าจากคน การนำลิงไปขายที่ต่างประเทศ ซึ่งจะกระทบต่อลิงที่อาศัยอยู่ในป่าธรรมชาติอย่างแท้จริงซึ่งไม่ได้สร้างความขัดแย้งกับคนอื่นอีกด้วย

หากพิจารณาถึงการอยู่ร่วมกันและความเป็นมนุษย์แล้วนั้น สาเหตุหลักที่สร้างปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน คือ การเพิ่มขึ้นของจำนวนคน จนเกิดการขยายชุมชนหรือเมือง บุกรุกพื้นที่ป่าธรรมชาติมากขึ้น ส่งผลให้ลิงถูกรุกล้ำพื้นที่ จนต้องออกมาจากแหล่งอาศัยป่าธรรมชาติ มาหากินในพื้นที่ชุมชน พื้นที่การท่องเที่ยว และพื้นที่การเกษตร แย่งชิงอาหาร สร้างการกีดขวางการจราจร ทำลายทรัพย์สินสิ่งของต่าง ๆ เกิดการทำร้ายคนมากขึ้น ดังนั้น การจะอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืนจะต้องพิจารณาถึงความต้องการที่ไม่สิ้นสุดของคนด้วย ควรลดการขยายชุมชนหรือเมืองที่ติดกับบริเวณแหล่งอาศัยของลิงในป่าธรรมชาติ ร่วมกันอนุรักษ์ป่าไม้ให้อุดมสมบูรณ์ยั่งยืนสืบไป เมื่อนั้นก็จะไม่เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน และอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ

ส่วนที่ 3

ข้อมูลประกอบการพิจารณาญาติ

1. สถานการณ์สภาพปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน

ข้อมูลการสำรวจประชากรลิงและสภาพปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน โดยวิธีการใช้แบบสอบถามไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งในปี พ.ศ. 2558 พบว่า พื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนจำนวน 183 แห่ง ถือเป็นข้อมูลพื้นฐานในเบื้องต้นที่ทางสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ร่วมกับหน่วยงานภาคสนามในพื้นที่ได้ตรวจสอบสภาพปัญหาและสำรวจประชากรลิงในปี พ.ศ. 2561 เพื่อเป็นการปรับปรุงข้อมูล พบว่า พื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้ง จำนวน 222 แห่ง มีการสำรavnับประชากรลิง จำนวน 173 แห่ง พบว่า มีประชากรลิงในพื้นที่ จำนวน 53,068 ตัว โดยประชากรลิงนั้นมีทั้งลิงแสม ลิงกัง ลิงวอก ลิงไฉ้เงี้ยว และลิงเสน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นลิงแสม¹

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนที่เห็นเด่นชัด จะเห็นได้จากเหตุการณ์ในจังหวัดลพบุรี โดยลิงกลุ่มพระปรางค์สามยอดกับลิงกลุ่มศาลพระกาฬยกพวกตีกันกับลิงกลุ่มที่อยู่บริเวณตึกแถว มีสาเหตุมาจากการแย่งชิงอาหารจนกีดขวางการจราจร ส่งผลให้การจราจรติดขัดไม่สามารถผ่านไปได้ สร้างความเดือดร้อนให้กับคนในท้องที่² หรือเหตุการณ์ในจังหวัดสงขลา โดยลิงบริเวณรอบเขาตังกวนพากันมาอยู่ริมถนนเพื่อรอกินอาหาร และลิงบางตัวบุกเข้าไปทำลายทรัพย์สินในบ้านคน บ้านพักราชการ และวัด³ หรือเหตุการณ์ในจังหวัดเพชรบุรี โดยลิงบุกหรือทรัพย์สิน ทำลายสิ่งของ ทำร้ายร่างกายคนและนักท่องเที่ยวในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี⁴ แม้กระทั่งในกรุงเทพมหานคร โดยลิงในเขตบางขุนเทียนได้ออกมาก่อความน่ารำคาญให้แก่คนในพื้นที่ กีดขวางการจราจร⁵

¹ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า, กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า. (ม.ป.ป.). คู่มือสำรวจประชากรลิง สถานการณ์ และแนวทางการจัดการปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก https://www.dnp.go.th/Wildlife/technique_document/คู่มือสำรวจประชากรลิงฯ/คู่มือสำรวจประชากรลิง สถานการณ์และแนวทางการจัดการปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน.pdf

² ลิงลพบุรี 2 แก๊งห้าหวัดปิดถนน เปิดศึกยกพวกตีกันไม่แคร์รถผ่าน. (4 กรกฎาคม 2566). เดลินิวส์ออนไลน์. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.dailynews.co.th/news/2501399>

³ ลิงแสม เขาตังกวน บุกชุมชนกลางเมืองสงขลา จ.สงขลา. (26 กรกฎาคม 2566). สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก <https://news.ch7.com/detail/660169>

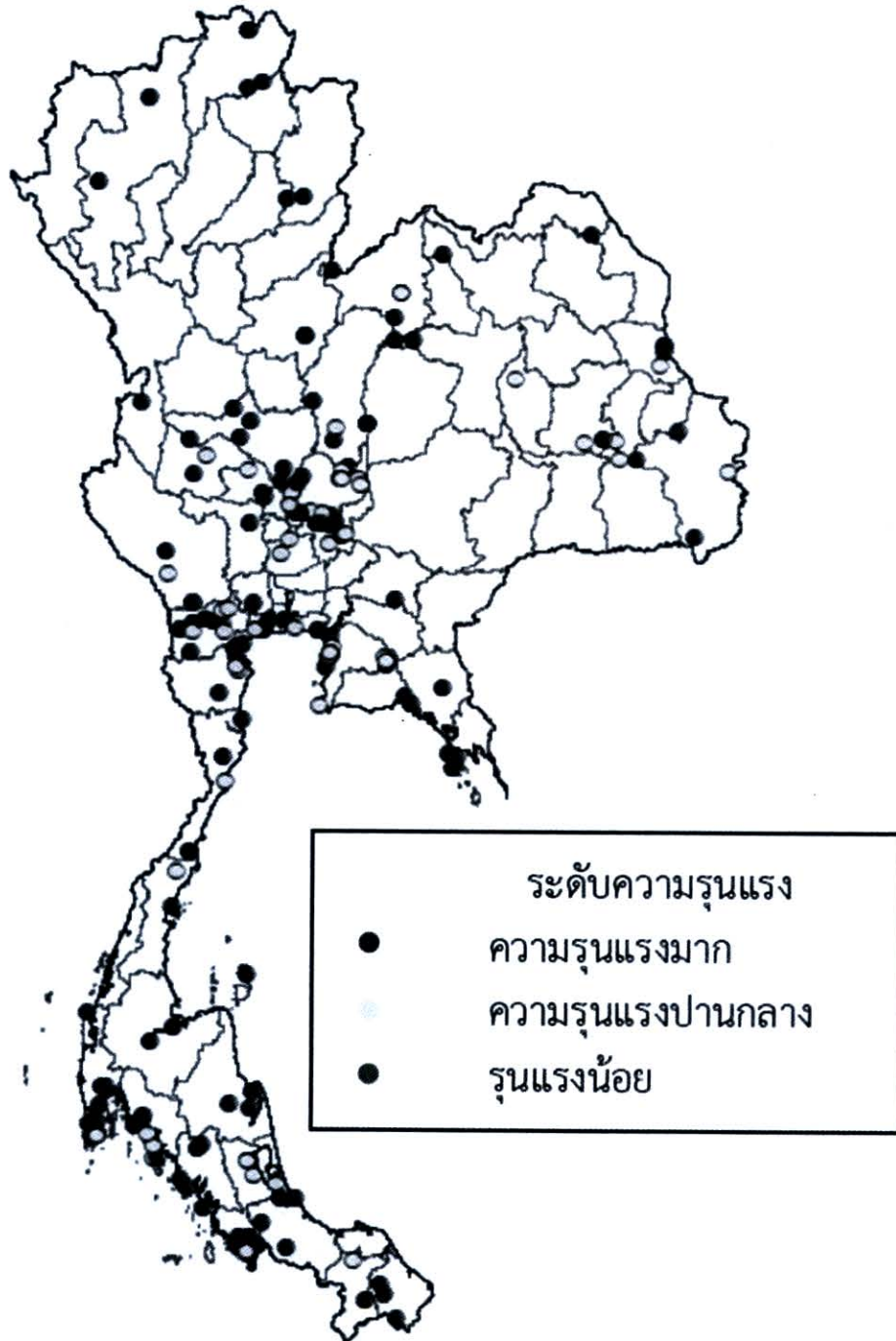
⁴ ผวจ.เพชรบุรี สุดทน ฝูงลิงแสมป่วนเมือง เสนอถอดจากการเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง. (26 กรกฎาคม 2566). สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก <https://news.ch7.com/detail/659934>

⁵ กทม.ว่าวุ่นลิงบางขุนเทียน ป่วนคนเกะกะจราจร ขอเวลา 1 เดือนจัดการ. (18 ตุลาคม 2566). ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/2733686>

ตารางที่ 1 ประชากรลิงในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน จากการสำรวจนับช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2561

ชนิด	ตัวเต็มวัย			วัยรุ่น			เกาะอก	รวม
	เพศผู้	เพศเมีย	ไม่ทราบ	เพศผู้	เพศเมีย	ไม่ทราบ		
ลิงแสม	8,342	9,834	3,531	7,553	6,687	8,843	4,165	48,955
ลิงกัง	57	119	153	42	65	451	69	956
ลิงวอก	74	141	385	41	29	502	134	1,306
ลิงไฉ่เจียะ	49	34	0	55	34	4	39	215
ลิงเสน	339	471	18	237	233	118	220	1,636
ประชากรลิงจากการสำรวจนับในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งระหว่างลิง-คน 173 แห่ง รวม								53,068

ที่มา: คู่มือสำรวจประชากรลิง สถานการณ์ และแนวทางการจัดการปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน (น. 1), โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า, กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า, ม.ป.ป., สืบค้นจาก https://www.dnp.go.th/Wildlife/technique_document/คู่มือสำรวจประชากรลิงฯ/คู่มือสำรวจประชากรลิงสถานการณ์และแนวทางการจัดการปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน.pdf

ภาพที่ 1 ระดับความรุนแรงของความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่ชุมชน

ที่มา: คู่มือสำรวจประชากรลิง สถานการณ์ และแนวทางการจัดการปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน (น. 3), โดย กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า, กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า, ม.ป.ป., สืบค้นจาก https://www.dnp.go.th/Wildlife/technique_document/คู่มือสำรวจประชากรลิงฯ/คู่มือสำรวจประชากรลิง สถานการณ์และแนวทางการจัดการปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน.pdf

2. ลักษณะของลิงที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน

จากการสำรวจพื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้ง จำนวน 222 แห่ง ของสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ร่วมกับหน่วยงานภาคสนามในพื้นที่ สามารถจำแนกลิงที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในพื้นที่ชุมชนตามสภาพพื้นที่ถิ่นอาศัยออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ลิงที่อาศัยในพื้นที่ป่าอนุรักษ์หรือป่าธรรมชาติขนาดใหญ่และออกมานอกพื้นที่ป่าเป็นบางช่วงเวลาของปี โดยเฉพาะช่วงพืชเกษตรออกผลผลิต มีพฤติกรรมทำลายพืชผลการเกษตรที่อยู่ตามแนวขอบพื้นที่อนุรักษ์
2. ลิงที่อาศัยในพื้นที่ป่าธรรมชาติและมีสิ่งก่อสร้าง เช่น วัด สถานที่ท่องเที่ยว หรือตามแนวขอบป่า ลิงเหล่านี้จะออกมารบกวนช่วงที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ รื้อค้น แหย่อาหาร กัดทำร้าย หากพื้นที่ดังกล่าวมีจุดให้อาหาร ลิงจะออกมารออาหารตามช่วงเวลา
3. ลิงที่อาศัยในพื้นที่ป่าธรรมชาติขนาดเล็กติดกับชุมชนเมืองล้อมรอบ ลิงกลุ่มนี้จะอาศัยหลับนอนในพื้นที่ป่าธรรมชาติ จะออกมาจากพื้นที่ป่าในช่วงเช้า เพื่อไปหากินบริเวณพื้นที่ชุมชน เช่น ตลาดบริเวณที่มีการทิ้งเศษผักผลไม้ และบริเวณที่มีคนมาให้อาหารข้างทางตามแนวขอบพื้นที่ป่า
4. ลิงที่อาศัยในพื้นที่เขตเมืองซ้อนทับกับพื้นที่ชุมชน เช่น ลิงที่พบตามสวนสาธารณะมีแหล่งพักตามต้นไม้หรือตึกร้างในเขตเมือง
5. ลิงที่อาศัยในพื้นที่ป่าชายเลนส่วนมากถ้าเป็นลิงที่ออกมา รื้อทรัพย์สินชาวบ้าน จะออกมาตามช่วงเวลาที่มีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาน้ำขึ้น-น้ำลง หากพื้นที่ดังกล่าวมีจุดให้อาหาร ลิงจะออกมารออาหารตามช่วงเวลา⁶

3. รูปแบบพื้นที่ที่เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน

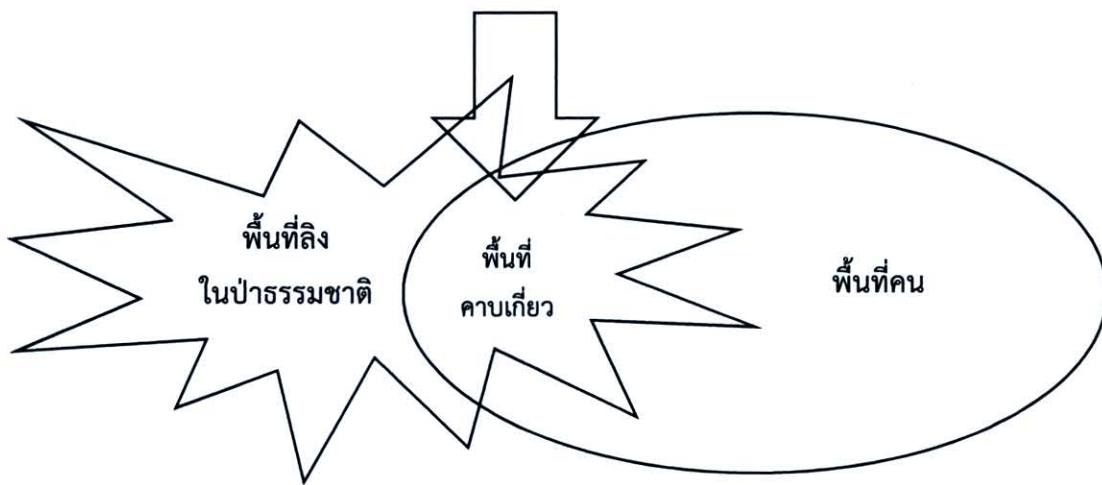
จากการพิจารณาศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย สามารถสรุปรูปแบบพื้นที่ที่เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในประเทศไทยได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. พื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของลิงถูกรุกล้ำหรือคุกคาม

พื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติที่เป็นป่าและมีลิงอาศัยอยู่มาก่อนเป็นเวลานานถูกรุกล้ำหรือคุกคามด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ของคน โดยเฉพาะการสร้างที่อยู่อาศัยและการเข้าไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งที่เห็นได้อย่างเด่นชัด คือ การหักล้างถางพงเพื่อใช้พื้นที่ทำการเกษตรกรรม การค้าขายเชิงพาณิชย์ และการท่องเที่ยว

⁶ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า, กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า. (ม.ป.ป.). คู่มือสำรวจประชากรลิงสถานการณ์ และแนวทางการจัดการปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก https://www.dnp.go.th/Wildlife/technique_document/คู่มือสำรวจประชากรลิงฯ/คู่มือสำรวจประชากรลิง สถานการณ์และแนวทางการจัดการปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน.pdf

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น มีผลทำให้เกิดปรากฏการณ์ในการใช้พื้นที่ที่แตกต่างกันไป โดยมีทั้งพื้นที่ที่ยังคงเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่ลิงอาศัยอยู่ พื้นที่ที่คนเข้าไปอยู่อาศัยใหม่ และเกิดพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างคนกับลิงที่ก่อให้เกิดปัญหาพิพาทขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากลิงที่ถูกผลักดันออกจากพื้นที่เดิม ซึ่งแม้จะยังคงต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าตามธรรมชาติที่เหลืออยู่ แต่จำเป็นที่จะต้องออกมาหากินในพื้นที่คาบเกี่ยวซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยเดิมด้วย ก่อให้เกิดพฤติกรรมของลิงที่เปลี่ยนแปลงไป โดยกลักรุกเข้าไปในพื้นที่ที่คนอยู่อาศัยมากขึ้น และเมื่อมีการให้อาหารลิงจากคนที่อยู่อาศัยในพื้นที่คาบเกี่ยวดังกล่าว ทำให้ลิงติดใจในรสชาติของอาหาร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาหารที่มีพลังงานสูง ลิงจึงมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางก้าวร้าวอย่างเห็นได้ชัด และมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่คาบเกี่ยวดังกล่าว ในขณะที่คนเองคิดว่าลิงที่อยู่ในพื้นที่คาบเกี่ยวมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขเนื่องจากลิงเริ่มก่อการทำลายทรัพย์สินและขโมยอาหารที่เก็บไว้ในบ้านเรือน จึงเป็นข้อพิพาทระหว่างคนกับลิงที่จะต้องบริหารจัดการโดยเร่งด่วนตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

ภาพที่ 2 พื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของลิงถูกรุกล้ำหรือคุกคาม

ที่มา: แนวทางการบริหารจัดการปัญหาลิงในพื้นที่วิกฤติ (น. 7), โดย คณะกรรมการติดตามกลไกและพิจารณาการปกป้องคุ้มครองสัตว์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2561, สืบค้นจาก https://library.senate.go.th/document/Ext17615/17615872_0003.PDF

2. พื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของลิงถูกล้อมรอบด้วยชุมชน

พื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของลิงถูกล้อมรอบด้วยชุมชนอย่างเห็นได้ชัด โดยพื้นที่อาศัยของลิงตามธรรมชาติที่เดิมเคยเป็นป่าหนาแน่น ปัจจุบันถูกคนเข้ามาปลูกสร้างบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัยโดยรอบทั้งหมด ก่อให้เกิดผลกระทบและปัญหาพิพาทระหว่างคนกับลิงอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตามรูปแบบนี้ มีผลทำให้ลิงที่แม้จะยังคงอาศัยหลับนอนอยู่ในพื้นที่ป่าธรรมชาติที่ยังคงหลงเหลืออยู่เป็นหลัก แต่จำเป็นที่จะต้องออกมาในชุมชนที่อยู่โดยรอบเพื่อหาอาหารทุกวัน เนื่องจากพื้นที่ป่าธรรมชาติมีอาหารไม่เพียงพอ ต้องพึ่งพาอาหารจากคนเป็นส่วนใหญ่ โดยฝูงลิงจะเดินทางออกจากที่นอนในพื้นที่ป่าธรรมชาติ และกระจายออกสู่พื้นที่ของคนที่อยู่โดยรอบ มีการเข้ารื้อทำลายหรือขโมยทรัพย์สินของประชาชน หรือแย่งอาหารจากคน บางครั้งมีการทำร้ายคนด้วย ประกอบกับลิงในพื้นที่

ตามรูปแบบนี้ มักจะอยู่ในภาวะประชากรล้น เนื่องจากมีอัตราการเกิดมากกว่าปกติ เพราะอาศัยอาหารคนเป็นแหล่งอาหารหลัก และมีอัตราการตายค่อนข้างต่ำ ทำให้ปัญหาพิพาทระหว่างคนกับลิงเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะความเสี่ยงจากโรคติดต่อทั้งจากสัตว์สู่คนและคนสู่สัตว์ เนื่องจากการมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างคนกับลิงในพื้นที่

สำหรับทัศนคติของประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รอบพื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของลิงพบว่า มีความหลากหลายโดยประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐจัดการปัญหาและย้ายลิงออกไปจากพื้นที่ ในขณะที่ประชาชนอีกบางส่วนมีความเมตตาต่อลิง ไม่ต้องการให้ย้ายลิงออกไปทั้งหมด และประชาชนบางส่วนที่อยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าวมีผลประโยชน์จากการขายอาหารให้กับประชาชนนำไปเลี้ยงลิง

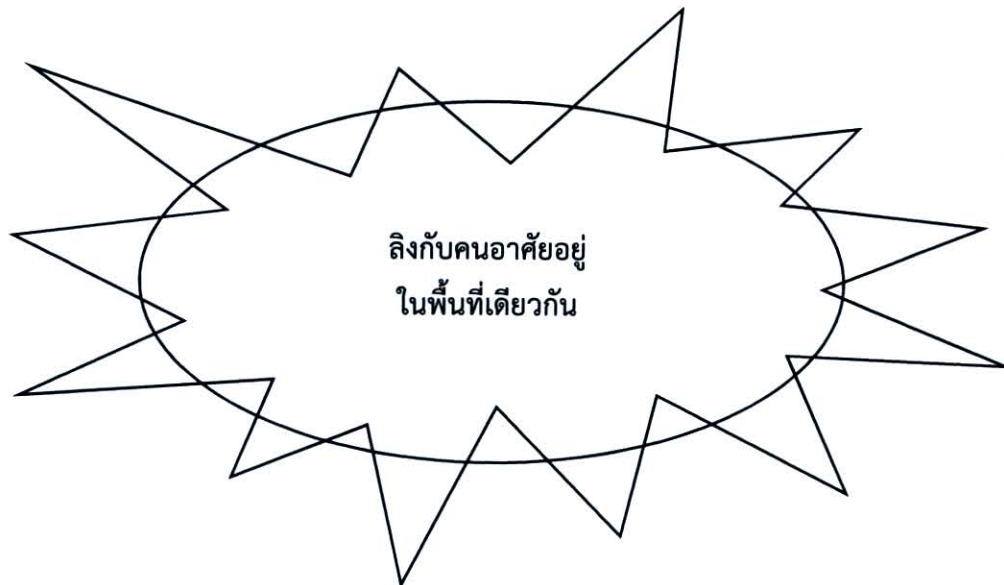
ภาพที่ 3 พื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของลิงถูกล้อมรอบด้วยชุมชน

ที่มา: แนวทางการบริหารจัดการปัญหาลิงในพื้นที่วิกฤติ (น. 8), โดย คณะกรรมการติดตามกลไกและพิจารณาการปกป้องคุ้มครองสัตว์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2561, สืบค้นจาก https://library.senate.go.th/document/Ext17615/17615872_0003.PDF

3. พื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของลิงถูกทับซ้อนโดยพื้นที่ชุมชน

พื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของลิงแต่เดิมถูกทับซ้อนและเปลี่ยนสภาพเป็นชุมชนหรือพื้นที่อาศัยของคนแทบทั้งหมด โดยในสวนที่เหลืออยู่ไม่เพียงพอที่จะทำให้ลิงอาศัยอยู่ได้ตามธรรมชาติ ทำให้ลิงต้องเข้ามาอาศัยในพื้นที่ของคน โดยใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นทั้งที่หลับนอนและที่หาอาหาร รวมทั้งบางพื้นที่ที่ไม่มีลิงอาศัยอยู่มาก่อน และไม่มีพื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ แต่เมื่อมีการนำลิงเข้ามาปล่อยจึงมีผลทำให้เกิดปัญหาในการอยู่อาศัยของลิงที่จำเป็นต้องใช้พื้นที่ของคนเป็นทั้งที่อยู่อาศัยหลับนอน ก่อความทำลายทรัพย์สิน และขโมยอาหารที่เก็บไว้ในบ้านเรือนของประชาชน

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตามรูปแบบนี้ มีผลทำให้ลิงต้องปรับตัวอยู่กับวิถีชุมชนคนอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยอาศัยและหลบซ่อนอยู่ตามอาคารบ้านเรือนของคนและจะกินอาหารจากคนเป็นหลัก หรือที่เรียกว่า “ลิงตึก” และเมื่อประชากรลิงมีจำนวนมากขึ้น มีการรบกวนทำให้ประชาชนในชุมชนบางส่วนจำเป็นต้องย้ายหนีออกจากพื้นที่ ส่วนประชาชนที่ยังคงอาศัยอยู่ต่อไปจำเป็นต้องปรับตัวและสร้างวิธีการต่าง ๆ เพื่อป้องกันลิงไม่ให้ลิงเข้ามารบกวน ทำลายทรัพย์สิน หรือขโมยอาหารที่เก็บอยู่ในบ้านเรือน ก่อให้เกิดปัญหาการใช้ชีวิตประจำวันที่เป็นไปอย่างยากลำบาก และจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน⁷

ภาพที่ 4 พื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของลิงถูกทับซ้อนโดยพื้นที่ชุมชน

ที่มา: แนวทางการบริหารจัดการปัญหาลิงในพื้นที่วิกฤติ (น. 9), โดย คณะกรรมการติดตามกลไกและพิจารณาการปกป้องคุ้มครองสัตว์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2561, สืบค้นจาก https://library.senate.go.th/document/Ext17615/17615872_0003.PDF

4. เกณฑ์สภาพปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน

จากการประเมินสถานการณ์ความวิกฤตของขนาดประชากรและความเดือดร้อนในพื้นที่สามารถจัดเกณฑ์สภาพปัญหาเป็น 3 ระดับ คือ

1. พื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเกิดปัญหาเป็นพื้นที่ที่เริ่มมีลิงออกมานอกพื้นที่ แต่ยังไม่สร้างปัญหาให้กับชุมชน โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์เป็นแหล่งท่องเที่ยว เริ่มมีการนำอาหารมาให้ลิงในพื้นที่ (ระดับความรุนแรงน้อย)

⁷ คณะกรรมการติดตามกลไกและพิจารณาการปกป้องคุ้มครองสัตว์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2561). แนวทางการบริหารจัดการปัญหาลิงในพื้นที่วิกฤติ. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก https://library.senate.go.th/document/Ext17615/17615872_0003.PDF

2. พื้นที่ที่มีปัญหาแต่ยังไม่วิกฤตจึงมีการรบกวนชุมชน ทำลายทรัพย์สินของชาวบ้าน พื้นที่อาศัยของลิงถูกล้อมรอบด้วยชุมชน ขนาดประชากร (ระดับความรุนแรงปานกลาง)
3. พื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤตจึงมีการรบกวนชุมชน ทำลายทรัพย์สินของชาวบ้าน พื้นที่อาศัยของลิงซ้อนทับกับชุมชน (ระดับความรุนแรงมาก)⁸

5. แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน

1. แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคนในแต่ละระดับปัญหาหรือสภาพพื้นที่

1) พื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเกิดปัญหาหรือมีระดับความรุนแรงของปัญหาน้อย

การบริหารจัดการลิง

- ติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี

การบริหารจัดการคนและชุมชนในพื้นที่

- สร้างความเข้าใจกับชาวบ้านในชุมชนหรือนักท่องเที่ยวในเรื่องของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการให้อาหารลิง
- การจัดระบบการกำจัดขยะ หรือสิ่งที่เป็นอาหารให้กับลิง
- หน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบเข้มงวดและตรวจสอบพื้นที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อหยุดยั้งก่อนที่จะเกิดปัญหา
- สร้างความร่วมมือและความเข้าใจในการแก้ปัญหาลิงกับหน่วยงานอื่นในจังหวัด
- สร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และชาวบ้านในพื้นที่เพื่อร่วมมือแก้ปัญหาลิง

2) พื้นที่ที่มีปัญหาปานกลาง

การบริหารจัดการลิง

- ตรวจสอบเพื่อติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี

การบริหารจัดการคนและชุมชนในพื้นที่

- สร้างความเข้าใจกับชาวบ้านในชุมชนหรือนักท่องเที่ยวในเรื่องของการให้อาหารลิง
- การจัดระบบการกำจัดขยะ หรือสิ่งที่เป็นอาหารให้กับลิง
- สร้างความร่วมมือและความเข้าใจในการแก้ปัญหาลิงกับหน่วยงานอื่นในจังหวัด
- สร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และชาวบ้านในพื้นที่เพื่อร่วมมือแก้ปัญหาลิง

⁸ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า, กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า. (ม.ป.ป.). คู่มือสำรวจประชากรลิง สถานการณ์ และแนวทางการจัดการปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก https://www.dnp.go.th/Wildlife/technique_document/คู่มือสำรวจประชากรลิงฯ/คู่มือสำรวจประชากรลิง สถานการณ์และแนวทางการจัดการปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน.pdf

การบริหารจัดการพื้นที่ถิ่นอาศัยของลิง

- ฟื้นฟูพื้นที่ถิ่นอาศัยให้มีความเหมาะสมและดึงดูดให้ลิงอยู่ในพื้นที่
- จัดทำและฟื้นฟูพื้นที่แนวเขตกันชนระหว่างพื้นที่อาศัยของลิงกับคนให้เหมาะสม

3) พื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤต

การบริหารจัดการลิง

- ทำหมันเพื่อควบคุมประชากรลิงในพื้นที่
- ตรวจสอบเพื่อติดตามประชากรลิงในพื้นที่ทุก 1-2 ปี

การบริหารจัดการคนและชุมชนในพื้นที่

- สร้างความเข้าใจกับชาวบ้านในชุมชนหรือนักท่องเที่ยวในเรื่องของการให้อาหารลิง
- การจัดระบบการกำจัดขยะ หรือสิ่งที่เป็นอาหารให้กับลิง
- สร้างความร่วมมือและความเข้าใจในการแก้ปัญหาลิงกับหน่วยงานอื่นในจังหวัด
- สร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และชาวบ้านในพื้นที่เพื่อร่วมมือ

แก้ปัญหาลิง

การบริหารจัดการพื้นที่ถิ่นอาศัยของลิง

- ฟื้นฟูพื้นที่ถิ่นอาศัยให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ลิงสามารถดำเนินชีวิตตามพฤติกรรมธรรมชาติ
- สร้างพื้นที่อาศัยที่สามารถควบคุมให้ลิงอยู่ในพื้นที่ที่กำหนด⁹

2. แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับลิงในพื้นที่ชุมชน

แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับลิงในพื้นที่ชุมชนตามกรอบของแผนการจัดการปัญหาคนกับลิงในพื้นที่ชุมชน มีกลยุทธ์ที่สำคัญ 3 แนวทาง ดังนี้

1) **บริหารจัดการลิง** โดยการทำให้หมันลิงในพื้นที่ที่มีการสำรวจประชากรและสภาพปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วในการแก้ไขปัญหา ลิง จำนวน 7 หน่วย จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน มีการประชาสัมพันธ์และจัดทำประชาคมเพื่อให้ชุมชนเจ้าของพื้นที่และหน่วยงานอื่นในพื้นที่ร่วมรับรู้และสนับสนุนการจัดการปัญหาร่วมกัน และมีการติดตามอัตราการเพิ่มประชากรของลิงในพื้นที่การทำหมันลิง โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

- (1) จัดทำประชาพิจารณ์หรือประชาคมในพื้นที่ที่ประสบปัญหาลิงก่อความเดือดร้อน
- (2) จัดทำโครงการควบคุมประชากรลิงในพื้นที่วิกฤติ
- (3) สร้างความเข้าใจให้กับชุมชนในพื้นที่ ข้อปฏิบัติ และการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับลิง

⁹ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า. (ม.ป.ป.). แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก https://www.dnp.go.th/wildlife/technique_document/แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน/แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน.pdf

2) **บริหารจัดการคนและชุมชน** โดยการบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล จังหวัด และประชาชนในพื้นที่ โดยมีมาตรการ ดังนี้

- (1) กำหนดเทศบัญญัติหรือระเบียบอย่างเข้มงวดในการห้ามให้อาหารลิง
- (2) จัดระเบียบการทิ้งขยะและเศษอาหารเพื่อป้องกันลิงมาขโมยอาหารกิน
- (3) หากมีการให้อาหาร ให้จัดโซนพื้นที่สำหรับให้อาหารลิงโดยเฉพาะ
- (4) หากพื้นที่มีการขายอาหารลิง ให้กำหนดชนิดอาหารและจัดโซนพื้นที่ให้อาหารลิงโดยเฉพาะ
- (5) ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมลิง การอยู่ร่วมกันของคนและลิง และการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเมื่อเจอลิง
- (6) ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเข้าใจในการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างชาวบ้านและเจ้าหน้าที่
- (7) ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบสภาพปัญหาเป็นประจำทุกเดือน

3) **บริหารจัดการพื้นที่ถิ่นอาศัย**

- (1) ปรับปรุงพื้นที่ป่าที่เป็นพื้นที่อยู่อาศัยของลิงเพื่อดึงดูดให้ลิงกลับเข้ามาในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยฟื้นฟูในพื้นที่ที่ห่างจากแนวเขตป่า
- (2) มีชุดเฝ้าระวังร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ในการป้องกันลิงเข้ามาในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อเป็นการลดระดับความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่
- (3) มีชุดแนวรั้วไฟฟ้าเคลื่อนที่ เพื่อป้องกันลิงเข้ามาในพื้นที่เกษตรในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิต¹⁰

¹⁰ “คำตอบกระทู้ถามที่ 135 ร. ของนายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดสรรพื้นที่อยู่อาศัยให้กับลิงสมในพื้นที่เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร” (12 ตุลาคม 2563). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 137 ตอนพิเศษ 239 ง, น. 65-66.

6. ข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในพื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน โดยพิจารณาตามเกณฑ์พื้นที่อาศัยของลิง

1. ลิงอาศัยในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ขนาดใหญ่คาบเกี่ยวพื้นที่ชุมชน

สภาพปัญหาส่วนใหญ่เป็นการรบกวนในแง่ของการทำลายผลผลิตทางการเกษตร และออกมารบกวนเป็นช่วงเวลาตามฤดูกาลของผลผลิตทางการเกษตร

ตารางที่ 2 ข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในพื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน โดยพิจารณาตามเกณฑ์พื้นที่อาศัยของลิง กรณีลิงอาศัยในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ขนาดใหญ่คาบเกี่ยวพื้นที่ชุมชน

ข้อควรปฏิบัติ (Do)	หน่วยงานที่ร่วมกันบูรณาการ			
	กรมอุทยานฯ	อบต./เทศบาล	จังหวัด	ประชาชนในพื้นที่
1. กำหนดเทศบัญญัติ/ระเบียบอย่างเข้มงวดในการห้ามให้อาหารลิง		✓	✓	
2. จัดระเบียบการทิ้งขยะและเศษอาหารเพื่อป้องกันลิงมาขโมยอาหาร	✓	✓	✓	✓
3. ปรับปรุงพื้นที่ป่าที่เป็นพื้นที่อยู่อาศัยของลิงเพื่อดึงดูดให้ลิงกลับเข้ามาในพื้นที่ป่าอนุรักษ์โดยฟื้นฟูในพื้นที่ที่ห่างจากแนวเขตป่า	✓	✓	✓	
4. ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมลิง การอยู่ร่วมกันของคนและลิง และการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเมื่อเจอลิง	✓	✓	✓	
5. ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเข้าใจในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันระหว่างชาวบ้านและเจ้าหน้าที่	✓	✓	✓	
6. แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อเจอลิง (เพื่อเป็นการสำรวจจำนวนลิงและจุดที่มีปัญหา)		✓	✓	✓
7. ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบสภาพปัญหาเป็นประจำทุกเดือน	✓	✓	✓	
8. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลประชากรลิงทุกปี	✓	✓	✓	
9. จัดชุดเฝ้าระวังร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ในการป้องกันลิงเข้ามาในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเป็นการลดระดับความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่	✓	✓	✓	✓
10. มีชุดแนวรั้วไฟฟ้าเคลื่อนที่เพื่อป้องกันลิงเข้ามาในพื้นที่เกษตรในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิต		✓	✓	✓

ข้อไม่ควรปฏิบัติ (Don't)	หน่วยงานที่ร่วมกันบูรณาการ			
	กรมอุทยานฯ	อบต./ เทศบาล	จังหวัด	ประชาชน ในพื้นที่
1. รบกวน/แกล้ง/เหยียด เพราะจะทำให้ลิง มีพฤติกรรมก้าวร้าว	✓	✓	✓	✓
2. ให้อาหารลิง เพราะจะเป็นการดึงดูดให้ลิง ออกมานอกพื้นที่อนุรักษ์ และมีประชากรเพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว	✓	✓	✓	✓

ที่มา: แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน (น. 12-13), โดย กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า, กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า, ม.ป.ป., สืบค้นจาก https://www.dnp.go.th/wildlife/technique_document/แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน/แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน.pdf

2. ลิงอาศัยในพื้นที่ป่าขนาดเล็กที่มีชุมชนเมืองล้อมรอบ

ส่วนใหญ่เป็นลิงที่อาศัยในพื้นที่ป่าที่มีขนาดเล็ก เช่น พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ป่าชุมชน และพื้นที่ป่า
สาธารณะ

ตารางที่ 3 ข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในพื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน โดยพิจารณาตาม
เกณฑ์พื้นที่อาศัยของลิง กรณีลิงอาศัยในพื้นที่ป่าขนาดเล็กที่มีชุมชนเมืองล้อมรอบ

ข้อควรปฏิบัติ (Do)	หน่วยงานที่ร่วมกันบูรณาการ			
	กรมอุทยานฯ	อบต./ เทศบาล	จังหวัด	ประชาชน ในพื้นที่
1. กำหนดเทศบัญญัติ/ระเบียบอย่างเข้มงวด ในการห้ามให้อาหารลิง		✓	✓	
2. จัดระเบียบการทิ้งขยะและเศษอาหาร เพื่อป้องกันลิงมาขโมยอาหาร		✓	✓	✓
3. ปรับปรุงพื้นที่ป่าที่เป็นพื้นที่อยู่อาศัยของลิง เพื่อดึงดูดให้ลิงกลับเข้ามาในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยฟื้นฟูในพื้นที่ที่ห่างจากแนวเขตป่า	✓	✓	✓	
4. ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ พฤติกรรมลิง การอยู่ร่วมกันของคนและลิง และการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเมื่อเจอลิง	✓	✓	✓	

ข้อควรปฏิบัติ (Do)	หน่วยงานที่ร่วมกันบูรณาการ			
	กรมอุทยานฯ	อบต./ เทศบาล	จังหวัด	ประชาชน ในพื้นที่
5. ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเข้าใจในการแก้ไขปัญหา หาร่วมกันระหว่างชาวบ้านและเจ้าหน้าที่	✓	✓	✓	
6. แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อเจอสิ่ง (เพื่อเป็นการสำรวจ จำนวนสิ่งและจุดที่มีปัญหา)	✓	✓	✓	✓
7. ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบสภาพ ปัญหาเป็นประจำทุกเดือน	✓	✓	✓	
8. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลประชากรสิ่งทุกปี	✓	✓	✓	
9. ควบคุมประชากรสิ่งด้วยการทำหมัน	✓	✓	✓	
10. หลังจากการทำหมัน ช่วยสังเกตพฤติกรรม ของสิ่งว่าสามารถเข้าฝูงได้หรือไม่ แผลผ่าตัดมี ปัญหาหรือไม่		✓	✓	✓
ข้อไม่ควรปฏิบัติ (Don't)				
1. ระบาย/แก้ง/แหยสิ่ง เพราะจะทำให้สิ่ง มีพฤติกรรมก้าวร้าว	✓	✓	✓	✓
2. ให้อาหารสิ่ง เพราะจะเป็นการดึงดูดให้สิ่ง ออกมานอกพื้นที่อนุรักษ์ และมีประชากรเพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว	✓	✓	✓	✓

ที่มา: แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งในพื้นที่ชุมชน (น. 14-15), โดย กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า, กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า, ม.ป.ป., สืบค้นจาก https://www.dnp.go.th/wildlife/technique_document/แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งในพื้นที่ชุมชน/แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งในพื้นที่ชุมชน.pdf

3. ลิงอาศัยซ้อนทับในพื้นที่ชุมชน

เช่น ลิงบริเวณศาลพระกาฬ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี¹¹

ตารางที่ 4 ข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในพื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน โดยพิจารณาตามเกณฑ์พื้นที่อาศัยของลิง กรณีลิงอาศัยซ้อนทับในพื้นที่ชุมชน

ข้อควรปฏิบัติ (Do)	หน่วยงานที่ร่วมกันบูรณาการ			
	กรมอุทยานฯ	อบต./เทศบาล	จังหวัด	ประชาชนในพื้นที่
1. กำหนดเทศบัญญัติ/ระเบียบอย่างเข้มงวดในการห้ามให้อาหารลิง		✓	✓	
2. จัดโซนพื้นที่สำหรับให้อาหารลิงโดยเฉพาะ		✓	✓	
3. จัดโซนพื้นที่ขายอาหารลิง (กรณีที่มีความจำเป็นต้องการขายอาหาร)		✓	✓	
4. กำหนดชนิดอาหารที่เหมาะสมกับลิง (สำหรับร้านค้าและนักท่องเที่ยว)	✓	✓	✓	✓
5. หลังจากสัตว์แพทย์เข้าทำหมัน ช่วยสังเกตพฤติกรรมของลิงว่าสามารถเข้าฝูงได้หรือไม่ และข้อสังเกตอื่น ๆ โดยหน่วยงานของจังหวัด เพื่อเป็นการบูรณาการร่วมกัน	✓	✓	✓	✓
6. ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบสภาพปัญหาเป็นประจำทุกเดือน	✓	✓	✓	
7. สํารวจติดตามนับประชากรลิงทุกปี โดยหน่วยงานของจังหวัดเพื่อเป็นการบูรณาการงานร่วมกัน	✓	✓	✓	
8. ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมลิง การอยู่ร่วมกันของคนและลิง และการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเมื่อเจอลิง	✓	✓	✓	
9. ประชาสัมพันธ์โรคจากลิงที่สามารถติดต่อสู่คนได้ และแนวทางการปฏิบัติเมื่อถูกลิงกัด	✓	✓	✓	

¹¹ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า. (ม.ป.ป.). แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก https://www.dnp.go.th/wildlife/technique_document/แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน/แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน.pdf

ข้อไม่ควรปฏิบัติ (Don't)	หน่วยงานที่ร่วมกันบูรณาการ			
	กรมอุทยานฯ	อบต./ เทศบาล	จังหวัด	ประชาชน ในพื้นที่
1. รบกวน/แกล้ง/เหยียด เพราะจะทำให้ลิง มีพฤติกรรมก้าวร้าว	✓	✓	✓	✓
2. ให้อาหารลิง เพราะจะเป็นการดึงดูดให้ลิง ออกมานอกพื้นที่อนุรักษ์ และมีประชากรเพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว	✓	✓	✓	✓

ที่มา: แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน (น. 16-17), โดย กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า, กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า, ม.ป.ป., สืบค้นจาก https://www.dnp.go.th/wildlife/technique_document/แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน/แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชน.pdf

7. การดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน

ในแต่ละปีงบประมาณที่ผ่านมา กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิงกับคน ดังนี้

- งบประมาณ พ.ศ. 2562 กลุ่มงานจัดการสุขภาพสัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าพันท้ายนรสิงห์ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ควบคุมประชากรลิง โดยการทำหมัน จำนวน 89 ตัว¹²

- งบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โครงการแก้ไขปัญหาลิงและลดผลกระทบของลิงในชุมชน ทำให้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2563 สามารถดำเนินการทำประชากรหรือประชากร และควบคุมประชากรลิง โดยการหมันลิงทั่วประเทศ จำนวนรวมทั้งสิ้น 16,983 ตัว¹³

- งบประมาณ พ.ศ. 2564 ดำเนินการหมันลิง โดยใช้งบประมาณของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมจำนวนทั้งสิ้น 231 ตัว ในจังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดราชบุรี นอกจากนี้ ยังจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วในการแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั้งสิ้น 6 แห่ง¹⁴

¹² “คำตอบกระทู้ถามที่ 135 ร. ของนายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดสรรพื้นที่อยู่อาศัยให้กับลิงแสมในพื้นที่เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร” (12 ตุลาคม 2563). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 137 ตอนพิเศษ 239 ง, น. 65-66.

¹³ “คำตอบกระทู้ถามที่ 209 ร. ของ นายสุฤษฎ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกระบี่ พรรคภูมิใจไทย เรื่อง ปัญหาสุนัข แมว ลิงจรจัด ขาดหน่วยงานรับผิดชอบ” (9 สิงหาคม 2564). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 138 ตอนพิเศษ 180 ง, น. 18-26.

¹⁴ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2565). รายงานประจำปี 2564 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก <https://portal.dnp.go.th/assets/files/annual%20report/2021/files/downloads/DNP-Annual-Report-2021.pdf>

- ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีการดำเนินการควบคุมประชากรลิง (ทำหมันลิง) จำนวนทั้งสิ้น 4,463 ตัว ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดลพบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดชุมพร จังหวัดสงขลา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดนครสวรรค์ แบ่งเป็นการดำเนินงานโดยใช้งบประมาณของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จำนวนทั้งสิ้น 1,298 ตัว และงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากลิงเข้ามารบกวน เช่น เทศบาล จังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 3,165 ตัว¹⁵

---

¹⁵ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2566). รายงานประจำปี 2565 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566 จาก <https://portal.dnp.go.th/assets/files/annual%20report/2022/files/downloads/DNP-Annual-Report-2022.pdf>

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. 0 2242 5900 ต่อ 5730, 5740, 5750

Bureau of Academic Services

The Secretariat of the House of Representatives

Tel. 0 2242 5900 ext. 5730, 5740, 5750

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร